

Petar Šimunović
Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb

Hrvatska antroponimija nakon II. svjetskog rata

Nakon Drugog svjetskog rata u tadašnjoj komunističkoj Jugoslaviji nastaje mnogo ideologiziranih imena, a i kasnije epohe imale su svojeg odraza u osobnim imenima. Tako je bilo i za Hrvatskoga proljeća 1971. Paralelno s tim ideologiziranim imenima počinju, osobito od 50-ih godina ulaziti strana imena iz zapadnoga najčešće estradnoga kruga. Ta imena teško su se uklapala u hrvatski antroponomastički sustav. Nakon Domovinskoga rata nastale su goleme emigracije i imigracije sa svih strana i na sve strane. One su uzrokovale jak dinamizam u nastajanju novih imena i prezimena u hrvatskom antroponimijskom korpusu. Autor navodi osnovnu literaturu o hrvatskim imenima i prezimenima po pojedinim hrvatskim područjima.

Ratovi bivaju često označnicima prijelomnih zbivanja na mnogim područjima ljudske djelatnosti. Njima nastaju promjene ideološke, političke, društvene i kulturne naravi. Svršetkom II. rata i nastankom II. Jugoslavije zbivaju se goleme promjene. Jedne se ogledaju u masovnim preseljavanjima pučanstva: iz jednih krajeva u druge i drukčije, iz jedne nacionalne sredine u drugu. Ta su preseljavanja bila namjerna i smišljena. Druge se promjene zbivaju na ideološkom, političkom i vjerskom području. U Hrvatskoj su te promjene bile najizrazitije i imale su svoj odraz u jezičnim i posebice u onomastičkim previranjima.

U Hrvatskoj antroponimiji nakon II. rata, zbog tadašnjih ideoloških razloga i priklanjanja državne i partijske vlasti jugoslavensko-unitarističkim i komunističkoboljševičkim idejama, prigušen je bio repertoar svetačko-biblijskih i izrazito nacionalnih imena. Bilo je više slučajeva da su pojedinci svoja osobna imena svetačko-biblijska, ili drukčije nepodobna komunističko-jugoslavenskoj ideologiji, zamjenjivali narodnim imena (*Alojzije* → *Slavko*, *Adolf* → *Bratoljub*), ili su svoja prezimena koja su bila nalik na prezimena tada politički nepoćudnih osoba oblikovali drukčije likom ili naglaskom (*Pàvelić* → *Pavêla/Pavêlić*), ili su supružnice i srodne osobe zamjenjivale svoja tadašnja prezimena svojim dje-

vojačkim prezimenima (neke supruge informbiroovskih uznika, a nekima je to bilo i naredeno).

U hrvatskom antroponimijskom repertoaru pojavljuju se tada nove motivacijske skupine u osobnim imenima koja su nosila ideološki naboj.

Neka su imena bila motivirana imenima komunističkih prvaka: *Lenjin*, *Lenjinka*, *Ninel* (unazadno čitanje imena *Lenjin*), *Staljin*; prezimenima ruskih generala: *Timošenko*, prezimenima ruskih pisaca: *Gorki*, imenima tada omiljenih ličnosti iz literature socijalističkog realizma: *Korčagin* (N. Ostrovski, »*Kako se kalio čelik*«), kasnije prezimenima kozmonauta: *Gagarin*, a onda po nazivima umjetnih svemirskih satelita: *Sputnjik*, po imenu sovjetske države: *Sovjetka*, ruskih rijeka: *Volga*, *Odesa*, po drugim riječima ideološkog naboja: *Borben*, *Iskra*, po drugim političkim i ideološkim opredjeljenjima: *Plana*, *Petoljetka* (: petogodišnji plan socijalističkih država), *Ideja*, *Pravda*, *Zrena* (prema izrazu: »*Za Republiku naprijed!*«), *Remir* (revolucija i mir) itd.¹

Te motivacijske skupine bile su zastupljene i u osobnim imenima domaćeg ideološkog sadržaja: *Tito*, *Pobjeda*; *Sutjeska* i *Korana* (po uspješnim partizanskim borbama na tim rijekama, kao svojevrsan zavjet — kako su to objašnjavali nadjevatelji tih i takvih imena). Imena *Sinaj*, *Sinajka* nadijevaju se djeći rodenoj u zbjegu u El Shattu na Sinaju, *Njegoska* je rodena na brodu Njegosu itd.

Za djelovanja tzv. Pokreta nesvrstanih zemalja neka djeca dobivala su imena po inozemnim vodama toga pokreta, osvjedočenim prijateljima tadašnje Jugoslavije: *Nehru*, *Naser*, *Sukarno*, *Indira*...

Mnogo kasnije u doba nacionalnog preporoda, za Hrvatskog proljeća 1971., u porastu su bila vladarska imena iz stare kneževsko-kraljevske dinastije: *Borna*, *Trpimir*, *Zvonimir*, *Domagoj*, *Berigoj*, *Ninoslav*, *Krešimir*, te osobito često *Hrvoje* i *Hrvojka*.

Bilo je sličnih imenovanja i u drugih naroda u tadašnjoj Jugoslaviji, osobito u onih koji su bili jače zahvaćeni ateizacijom poput Albanaca, na primjer. Zabilježeno je i mnogo osobnih imena od etnonima: *Hrvat*, *Srbin*, *Srpko*, *Ugrin*, *Slaven*, *Jugoslav*, *Ilir*, *Ilirka*... Ideologizacija hrvatskoga imenskoga blaga i otklon od svetačko-biblijskih imena očitovali su se u još nekoliko dotad neuobičajenih semantičkih skupina:

- po ukrasnim osobinama: *Čarna*, *Bajna*, *Lijepa*, *Ubava*,
- po izgledu tijela: *Malena*, *Širna*, *Tanka*,
- po vremenskim pogodama (vjetrovi, godišnja doba): *Jesenka*, *Rosna*, *Ljetica*, *Proljetka*, *Lahorka*, *Razvigor*, *Bura*, *Oluja*, *Studenka*,

1 Takva imenovanja bila su vrlo popularna u ateiziranom i boljševički ideologiziranom SSSR-u, te u drugim europskim socijalističkim državama. Ona su u tim zemljama trajala duže nego u Hrvatskoj, u kojoj su nakon 1948. ta i takva imena u povlačenju. Tada je pod utjecajem Zapada zapljusnuo val pomodnih imena. V. o tome u radu Petra Šimunovića, *Pomodna osobna imena i njihovo ponašanje u jeziku*. Jezik XII/5, 1965., 137–142. Neka takva imena mogla su u pojedinačnim slučajevima nastati ranije i nisu imala taj ideološki naboj npr. *Iskra*, *Drina*, *Tito* itd.

— po kteticima u službi osobnih imena: *Zagorka, Primorka, Dubravka, Sarajka, Sinajka*².

Preobraćaj toponima u osobna imena zbivao se i prije u hrvatskoj antroponimiji: *Dunaj, Velebit, Sava, Drina* (imena djece hrvatskog kipara Ivana Rendića), a sličnu konverziju nalazimo već otprije i u prezimenima: *Krajina, Bosna, Cetina* itd.

Pojava ideologiziranih osobnih imena u Hrvatskoj nije bila osobito djelatna, nije uhvatila dublje korijene. S pojavom Rezolucije Informbiroa i prekidom političkih i drugih veza sa zemljama tadašnjega socijalističkog poretka, imena ideološkoga naboja koja smo navodili bila su u povlačenju i uskoro su nestala iz hrvatskoga imenika.

2.

Pedesetih godina, zaokretom Hrvatske (i Jugoslavije) prema zapadnim zemljama, imena sovjetskoga ideološkoga naboja, koja su dolazila filmom, lektinom, naobrazbom i slično, bivaju zamijenjena imenima »junaka« zapadnih, najčešće američkih filmova, žurnala, televizijskih serijala, javnoga, pogotovu, estradnoga života. Od tada u hrvatski imenik ulaze mnoga pomodna, u Hrvata dotad gotovo neovjerena imena iz neslavenskih jezika, koja, doduše, ne nose ideološki sadržaj, ali svojim likovima teško se uklapaju u imenski i gramatički sustav hrvatskoga jezika.

Takva su, primjerice imena i prezimena na *-i* (*-y*): *Džeki, Đeri, Dženi, Džoni/Đoni, Doly, Bili*, otprije: *Zorzi, Luidi, Rudi*, a za njima se povode hrvatska pridjevska imena: *Mili, Dragi* itd. U takvim imenima neutralizirana su morfološka i prozodijska sredstva za razlikovanje vokativa od nominativa, mogućnost dalje tvorbe hipokoristika postala je skućena ili nemoguća. Zbog istih likova u nominativu često je nemoguće prepoznati je li dotično ime pridruženo muškoj ili ženskoj osobi (imena *Tonči, Viki* nose npr. muškarci i žene).

Imena na *-i* ulazila su i prije u hrvatski jezik, ali je takvih imena bilo malo i radijus proširenosti kudikamo ograničeniji. Negdje su dobivala takva imena oblik hrvatskih hipokoristika na *-o*: *Rúdo, Víko, Frédo*, negdje su se deklinirala po imenskom tipu *Mârko-Mârka*, dakle: *Tonči-Tonča; Džeki-Džeka* itd., drugdje se dekliniraju po *n*-deklinaciji: *Tõnči-Tõnčeta*, a najrašireniji je tip *Džeki-Džekija-Džekijev*. Ovaj tip sve više privlači domaća pridjevska imena, te nisu rijetki oblici *Mili-Milija-Milijev, Dragi-Dragija-Dragijev*.³

2 Vidi o tome u radu M. Šimundića, Motivacija prostih osobnih imena u nas. *Onomastica Jugoslavica*, VII., 1978., 165-176. Bilo je tada u Hrvatskoj svakakvih, upravo nakaradnih imena kao primjerice osobno ime *Jamesdin* (djelomično fonetski čitano ime i prezime rano preminulog i tada vrlo popularnog američkog glumca koji se zvao James Dean). Jedan Ciganin svojim je sinovima nadjenio imena *Pežo* i *Merđo* (po poznatim automobilskim markama). I takva su imena svojevrсна ideologizacija. O sličnim nakaradnim imenima u Bosni i Hercegovini izvještio je I. Smailović na VII. jugoslavenskoj onomastičkoj konferenciji u Prištini 1987. Radovi s te konferencije navodno su u tisku.

3 Čini se da imena imenične kategorije nadvladaju ona pridjevske. Usporedi za osobna imena: *Jasna* — *Jasni* (ne Jasnoj), *Slobodan* — *sa Slobodanom* (ne Slobodnim); *Milna* — *Milni* (ne Milnoj), *Primošten* — *Primoštenu* (ne Primoštenom) itd.

Velika je ishitrenost u nadijevanju ženskih imena na konsonant i na *-i*: *Dagmar, Rut, Ines, Dolores, Mirabel, Getrud, Karmen, Felon, Ingeborg, Margot, Elizabet, Nives, Ester, Kim, Suzi, Mani, Magi, Gabi*. Njihovo pritjecanje u pomodni hrvatski imenar zbiva se već desetljećima. Ta i takva imena opiru se deklinacijskim promjenama, postaju indeklinabilnima. Onemogućuju razlikovanje roda, broja; onemogućuju tvorbu hipokoristika i posvojnih pridjeva... U novije vrijeme uvodi se za ženska osobna imena tipa *Nives* deklinacijski tip imeničke promjene *i*-vrste: N.A.V. *Nives*, G.D.L.I. *Nivesi*⁴.

Taj tip imena nije, dakle, tvorbeno kreativan, on samo gomila imenske osnove, unosi neke nove motivacijske skupine. Njihov je broj u hrvatskom imeniku sve veći i njihova prilagodljivost jeziku minimalna.

Zakon o osobnom imenu gotovo neograničenom slobodom izbora osobnog imena prepustio je taj izbor samovolji roditelja koji često nisu bili dorasli takvu zadatku. Birali su nakaradna, pomodna, ideologizirana imena koja su imena ta djeca, koja pri tome nisu imala nikava udjela, ponijela i nosila sav život. Mnogi su se od nositelja takvih imena, izlagali mučnim i skupim administrativnim procedurama zamjene imena, pa ipak su tragovi starog imena ostajali u starijim osobnim ispravama i u sjećanju ljudi koji su dotične osobe poznavali pod starim imenima, pogotovu što su se ona isticala neobičnošću sadržajnih obilježja.

3.

Promjene u prezimenima (i osobnim imenima) koje su se zbile nakon Drugoga svjetskog rata odnose se na prezimena s područja Istre, grada Zadra i otoka Cresa, Lošinja i Lastova. Ti su krajevi Rapalskim ugovorom od 12. XI. 1920. pripali Italiji, a nakon 1943. ponovno priključeni Hrvatskoj (u okviru tadašnje Jugoslavije).

U Istri su tijekom stoljeća živjele dvije etnije sa svojim prezimskim sustavima: gradska romanska i seoska hrvatska. Prvoj je temelj romanski jezik i kultura gradskoga tipa, drugoj seoska kultura, hrvatski jezik na čakavskom narječju, staro slavensko pravno uređenje i glagoljica. Hrvatsku inteligenciju sačinjavalo je isključivo svećenstvo. Živjelo se mirno, odvojeno. Za preporoda početkom XX. stoljeća osnivaju se u hrvatskim selima škole, čitaonice, zadruge, »posujilnice«. Počelo je sveopće narodno osvješćivanje.

Nakon Prvoga svjetskog rata, a osobito nakon Rapalskoga ugovora, kad ulazi talijanska vojska u Istru, počinje nasilno potalijančivanje: mijenjanje zemljišnih imena, talijanizacija prezimena i osobnih imena. Kako se Hrvati (i Slovenci) nisu pridržavali odredaba o preimenovanjima, donesen je godine 1928. zakon kojim se zabranjuje nadijevati djeci »smiješna« i »nemoralna« imena kojima se »uznemiruje javnost« (sic!), Ročanka *Vjera Slava* dobiva dekret po kojemu je onda *Fedora Glorija*, Puljanin *Srećko Mihovilović* postaje *Fortunato Mi-*

4 Vidi S. Babić, D. Brozović, M. Moguš, S. Pavešić, I. Škarić, St. Težak: Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika. Ed. HAZU/Globus. Zagreb 1991., str. 609.

chieli, obitelj *Skok* u jednim selima postaje *Scochi*, a u drugima *Salto* »skok«. Za sva hrvatska (i slovenska) prezimena i osobna imena pronalazili su talijanski »stručnjaci« talijanske likove. U tu svrhu bila je osnovana komisija, izdava- ne upute poput knjige »*Pretvaranja prezimena na talijanski oblik*« (1928.)⁵ U Zadru i na spomenutim otocima ta su se preimenovanja provodila brzo i učin- kovito. Preko 200000 osoba dobilo je tada nova »talijanska« prezimena, kakva se rijetko ili nikako ne susreću na području Italije.

Već 1943., nakon sloma Italije, narodnooslobodilački odbori u oslobođenoj Is- tri donose naredbu u kojoj je pisalo da se sva nasilno potalijančena prezimena, imena mjesta, sela, ulica i uopće svi nasilno potalijančeni nazivi i natpisi za- mjenjuju starim hrvatskim imenima.

Pravo, narodnosno stanje u Istri bilo je iskazano popisom pučanstva 1945. godine i publicirano u knjizi »*Cadastre national de l' Istrie*«, koja je knjiga bila predložena Savezničkoj komisiji za razgraničenje s Italijom. Po tom popisu pu- čanstva bilo je ustanovljeno da je u Istri živjelo tada 337.408 stanovnika, od toga 234.166 Hrvata, ili 69,4% i 92.788 Talijana, ili 27,5%.

Očitovali su se tako u prezimenima narodnosni, konfesijski i ideološki utje- caji. Prezimena kao autentični spomenici tih stanja pokazala su biljeg istarskog hrvatstva unatoč tisućljetnom prebivanju njihovih nositelja s one strane gra- nice gdje se nije ostvarivala hrvatska državnost.

Unatoč tomu trebalo je u bivšoj II. Jugoslaviji provoditi dugu, mučnu, kom- pliciranu i skupu proceduru za povrat osobnih imena i prezimena na njihov iskonski, hrvatski oblik. Zbog tih razloga ta provedba u potpunosti ni do danas nije formalno provedena.⁶

Hrvatska osobna imena i prezimena u golemoj hrvatskoj dijaspori po europ- skim zemljama, a osobito u Njemačkoj, u kojoj nakon Drugoga svjetskog rata živi oko 500000 Hrvata, po zemljama Sjeverne i Južne Amerike i Australije imala su tešku sudbinu.⁷ No kad je riječ o iseljenicima nakon II. svjetskog rata, valja istaknuti da se njihova prezimena nisu bitno izmijenila (većinom su to samo grafijske prilagodbe grafijskom sustavu jezika zemlje gdje hrvatski ise- ljenici žive), dok su mnoga osobna imena (osobito svetačka) dobila oblike kakvi su u tim (kršćanskim) zemljama.

4.

Za I. i osobito za II. Jugoslavije smišljeno se na hrvatsko područje doseljavao nehravatski (uglavnom srpski) živalj. Svakodnevno prožimanje, biološko i jezi- čno, i sve očitija unitaristička stremljenja jugoslavenskih vlasti imali su za cilj

5 Vidi detaljnije: J. Bratulić/P. Šimunović, *Prezimana i naselja u Istri. I–III*, Rijeka/Pula 1985. Uvodno poglavlje i Literatura (str. 35–36).

6 P. Šimunović, Istarska prezimena — narodnosni spomenici. U knjizi P. Šimunović, *Hrvatska prezimena*. Ed. Golden marketing. Zagreb 1995., 340–352.

7 Usporedi u netom spomenutoj knjizi (bilj. 5) ove odjeljke: *Prezimana u izoliranim hrvatskim naseobinama u južnoj Italiji (Moliški Hrvati)* (str. 363–372); *Gradišćanskohrvatska prezimena* (str. 373–382); *Hrvati s dvije seobe — Moravski Hrvati i njihova prezimena* (383–388); *Imena i prezimena hrvatskih potomaka u Čileu (i drugim južnoameričkim zemljama)* (str. 389–406).

potiskivanje hrvatskoga jezika i njegovo »utapanje« u srpski jezik. Uvelike se bio izmiješao hrvatski i srpski imenski fond, a stalna hrvatska iseljavanja smanjivala su hrvatski prezimski fond i entropiju pojedinih hrvatskih prezimena. Sve se više naturaliziralo mišljenje o jednom i jedinstvenom jeziku Hrvata i Srba i jedinstvenom imenskom i prezimskom fondu. Mnoga zemljopisna imena s kajkavskoga i čakavskoga područja te šćakavski i ikavski likovi topoina sa štokavskoga područja postajali su štokavizirana, šćakavizirana i jekavizirana imena, o čemu ne izvješćujemo u ovom radu.

O razlikama imenskog i prezimskog repertoara i imenskih formula u Hrvata i Srba raspravljam na drugom mjestu⁸, a one su starije od nadnevka od kojega izlažemo promjene u hrvatskim osnovnim imenima i prezimenima.

5.

U Domovinskom ratu na hrvatskom jezičnom prostoru srpski su agresori provodili brutalna »etnička čišćenja«. Mnogi su hrvatski krajevi bili otprije sustavno praznjeni i naseljavani nehrvatskim pučanstvom, koje se bezobzirno širilo na uštrb hrvatskoga življa. Za uspješnih ratnih pothvata hrvatske vojske da se zaustave brutalnosti srpskoga agresora, srpske su paravojne postrojbe naglo uzmicale i napuštale teritorij hrvatske države. S njima se povlačilo srpsko pučanstvo. U mnoge opustjele krajeve doseljavalo je prognano hrvatsko pučanstvo iz tih krajeva, te iz drugih predjela Hrvatske i Bosne i Hercegovine, a i mnogi iz Srbije (Vojvodina i Kosovo). Ostaje zasad nepoznanicom koliko je prezimena tim preseljavanjima nestalo, koliko ih se uselilo, kolika je njihova entropija i kakav je njihov razmještaj. Novi popis pučanstva u Hrvatskoj i novoplanirani Leksik prezimena dat će tek u skoroj budućnosti odgovor i na ta pitanja.

Hrvatska antroponomastika već je bila izradila Leksik prezimena⁹ po popisnicama iz godine 1948., prije ondašnjih velikih migracija, djelo koje nije tako sveobuhvatno izrađeno ni u kojoj drugoj slavenskoj antroponimiji, te se po slovu prikaza u slavenskoj onomastičkoj literaturi smatra »grandioznim djelom hrvatske antroponomastike«, koje je uvelike pospjelo razvitak i proučavanje hrvatske antroponomastike.

6.

Osim spomenutoga Leksika prezimena, tiskan je po njemu i Hrvatski inverzni prezimenar¹⁰. Tiskana je i velika iscrpna onomastička bibliografija¹¹ do 1975. godine, a sada se priređuju Suplementa te bibliografije do kraja 1995.

8 Hrvatski i srpski prezimski sustavi. U knjizi o. c. (bilj. 6), str. 21-26 i dalje.

9 Leksik prezimena SR Hrvatske. Uredili V. Putanec/P. Šimunović. Zagreb 1976., XIV + 765 str.

10 M. Nosić, Hrvatski inverzni prezimenar. Rijeka 1995.

11 V. Putanec/P. Šimunović, Retrospektivna onomastička bibliografija do god. 1975. Ed. JAZU. Zagreb 1987., 405 str. s kazalima.

godine. U razdoblju poslije 1945. godine tiskane su mnoge monografije iz antroponomastike¹² i o prezimenima s pojedinih područja kao što su: Istra¹³, Gorski kotar¹⁴, Lika¹⁵, Bukovica¹⁶, Šibenik¹⁷, Split¹⁸, Brač¹⁹, Šolta²⁰, Pelješac²¹, Dubrovnik s Konavlima²², Međimurje²³, hrvatsko Podunavlje²⁴ s obiju obala, Slavonija²⁵, hrvatski Bunjevci u Vojvodini²⁶, prezimena katoličkih župa u Bosni i Hercegovini u XVIII. stoljeću²⁷, prezimena zapadne Hercegovine²⁸ itd.

U Zavodu za hrvatski jezik u Zagrebu ispisana je i pohranjena antroponimijska građa nekadašnjega Čazmanskog kaptola, koja obuhvaća velik dio središnje i sjeverozapadnu Hrvatsku. Tim djelima proučavanje hrvatske antroponimije uvelike je olakšano.

No potpun uvid u današnje stanje dobit ćemo nakon smirivanja današnjega golemoga antroponimijskog previranja izazvanog ratom te mnogobrojnim migracijama hrvatskog i nehrvatskog pučanstva na tlu Hrvatske sa sviju strana i na sve strane, uključivši u ta previranja i aktiviranja za povratak u hrvatskoj dijaspori.

- 12 P. Šimunović, Namenforschung im ehemaligen Jugoslawien. *Name Studies. An International Handbook of Onomastics*. Ed. Walter de Gruyter. Berlin/New York 1995., 227–232.
- 13 Vidi rad naveden u bilješki 4.
- 14 A. Burić, Povijesna antroponimija Gorskoga kotara 1438–1975. Rijeka 1983.
- 15 S. Pavičić, Seobe i naselja u Lici. *Zbornik za narodni život i običaje Južnih Slavena*, 41., 1962.
- 16 Ž. Bjelanović, Antroponimija Bukovice. Split 1988.
- 17 I. Ostojić, Prilog onomastici šibenskog kraja. Krapina 1980.; A. Šupuk, O prezimenima i jeziku starog Šibenika. Šibenik 1981.
- 18 M. Marasović–Alujević, Antroponimija srednjovjekovnog Splita (disertacija). Zagreb 1993.
- 19 A. Jutronić, Naselja i porijeklo stanovništva na otoku Braču. *Zbornik za narodni život i običaje Južnih Slavena* 34, 1950.
- 20 I. Rubić, Podrijetlo stanovništva otoka Šolte. *SEZ* 74. Beograd 1960.
- 21 N. Vekarić, Stanovništvo poluotoka Pelješca. Dubrovnik 1993.
- 22 Z. Šundrica, Popis stanovništva Dubrovačke Republike iz 1673–1679. *Arhivski vjesnik* 2, 1959., 419–456; I. Mahnken, O dubrovačkim vlasteoskim rodovima i njihovoj političkoj ulozi u 14. vijeku. *Istorijski glasnik* 2, 1955., 81–102 i drugi radovi.
- 23 A. Frančić, Međimurska prezimena od osobnih imena (magistarski rad). Zagreb 1992.
- 24 Ž. Mandić, Povijesna antroponimija bunjevačkih Hrvata u Mađarskoj. Budapest 1987.; A. Sekulić, Hrvatski bački mjestopisi. Ed. Školska knjiga, Zagreb 1994.
- 25 J. Butorac, Stanovništvo Požege i okoline 1700–1950. *Zbornik za narodni život i običaje* 43, 1967.; I. Mažuran, Stanovništvo i vlastelinstva u Slavoniji 1736–1791. *Radovi Zavoda za znanstveni rad u Osijeku*. Osijek 1993.; S. Pavičić, Moslavina i okolina. *Zbornik Moslavine* 1, 1968., 7–168.; isti, Porijeklo stanovništva vinkovačkog kraja, *Radovi centra — Vinkovci* 1, 1971., 149–346.; isti, Vukovska župa... Ed. JAZU 1940.; S. Sekereš, Antroponimija i toponimija Slavonske Podravine. *Hrvatski dijalektološki zbornik*, 3, 1973., 369–465.
- 26 M. Peić/G. Bačlija, Imenoslov bačkih Bunjevaca. Novi Sad 1994.
- 27 Popis katoličkog stanovništva u Bosni i Hercegovini prema izvještajima biskupa Dragičevića i Bogdanovića 1743. i 1768. U: L. Đaković, Prilozi za demografsku i onomastičku građu Bosne i Hercegovine. Ed. ANU BiH. Sarajevo 1979.
- 28 M. Nosić, Antroponimija zapadne Hercegovine (disertacija), Zagreb 1988.

Croatian anthroponymy after World war II

After World war II a number of ideologized names were created in communist Yugoslavia. Subsequent periods were also reflected in proper names, which is also true of the Croatian Spring of 1971. Parallel with the ideologized names, foreign (mainly Western) names were often adopted after the 1950's, usually coming from the world of show business. There were great difficulties in incorporating these names into the Croatian anthroponomastic system. The war in Croatia of 1991 gave rise both to emigration and immigration on different directions, giving a strong impetus to create new proper and family names in the Croatian anthroponymic corpus. The author quotes the most important literature on Croatian proper and family names in individual Croatian areas.